

Miljøkonsekvensrapport for Bonnesig

Robert Lynge Andersen,
Bonnesigvej 21,
Resen,
7600 Struer.

Udarbejdet den 17-1- 2023
Af miljørådgiver Helle Borum

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	4
Ikke teknisk resumé.....	5
Basisoplysninger	6
Oplysninger om samdrift med andre ejendomme	6
Tidligere godkendelser	7
Erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri	7
Biaktiviteter	7
IE-brug	7
Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte.....	8
Indretning og drift	8
Afløbsforhold.....	11
Foderopbevaring	13
Lys	13
Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse	13
Håndtering og opbevaring af husdyrgødning.....	13
Beliggenhed	14
Planforhold	14
Landskab.....	14
Afstandskrav	15
Naturområder.....	16
Ammoniakemission	16
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000).....	17
Kategori 1-natur	17
Kategori 2-natur	17
§ 3 områder	17
Kategori 3-natur	19
Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter	19
National beskyttelse af arter af planter og dyr	20
Biodiversitet – Den danske Rødliste	20
Lugt	21
Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.....	23

Støv	23
Fluer og skadedyr	24
Til- og frakørsels forhold.....	24
Rystelser	25
Støj.....	26
Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger.....	26
Egenkontrol	28
Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.....	28
Grundvand	28
Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.).....	29
Affald	29
Døde dyr	30
Vand.....	31
Energi.....	32
Klima	32
BAT (ammoniak)	32
Ammoniak (anlæggets emissionsniveau for ammoniak og valg af teknologi)	33
Gyllekøling	34
Luftrensning.....	34
Fravalg af teknologier	35
Miljøledelsessystem	36
Management/Godt landmandskab	36
Fodringsstrategi.....	38
Vand.....	38
Energi.....	38
Spildevand	39
Støj.....	39
Støv	40
Lugt	40
Opbevaring af husdyrgødning	41
Udbringning af husdyrgødning	41
Samlet BAT-vurdering.....	42
Eventuelle grænseoverskridende virkninger.....	42

Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgtes virkning på miljøet.....	42
Tiltag ved ophør.....	43
Befolkningen og menneskers sundhed	43
Alternative løsninger	44
Samspillet mellem faktorerne jf. § 4 stk. 6 nr. 5.	45
Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten	46

Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver en planlagt udvidelse af Bonnesigvej 21, Resen, beliggende i Struer Kommune.

Rapporten beskriver de faktiske forhold i dag samt udvidelsens karakteristika, herunder den forventede drift efter ibrugtagning. Hertil vurderes konsekvenser forbundet med udvidelsen.

Rapporten er opbygget jf. Bilag 1 i Bek. nr. 2225 af 27/11/2021 (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen), med enkelte ændringer:

- Rapporten indledes med et ikke-teknisk resumé, fremfor at slutte med det, da det vurderes, at det er en mere naturlig opbygning.
- Punkterne D 1 a og b behandles under et, så de forskellige faktorer beskrives og vurderes i samme afsnit, da dette vurderes mere hensigtsmæssigt.

God læselyst.

Ikke teknisk resumé

Beskrivelse af projektet.

Der ansøges om en udvidelse af produktionen fra de nuværende 900 årssøer til ca. 1.300 årssøer med omkring 40 smågrise/årso. I den forbindelse skal der opføres en ny løbe-/drægtigheds/gyltestald med linespil og gyllekøling på i alt 1.026 m², en ny farestald til løsgående søer med fuldspalter, linespil og biologisk luftrensning på i alt 2.434 m² samt en babystald på 101 m². De gamle farestalde, som er ved at være udtjente, nedrives og de nye opføres indenfor samme område og byggefelt. Der skal derudover opføres 2 udendørs fodersiloer på nordsiden af den nye farestald.

Produktionsarealet udvides således med 2.177 m² fra det nuværende 3.448 m² til 5.625 m². Det er særligt ændringen til løsgående søer i farestalden, der øger produktionsarealet, da man går fra ca. 4,5 m² til 6,76 m² pr faresti. Den færende so og hendes smågrise får altså ca. 1,5 gange så meget plads som nu.

Konsekvenser for omboende, natur og miljø

Sohold med smågriseproduktion er kendetegnet ved at bestå af en række af indbyrdes afhængige processer og stor automatik.

I løbet af et år får en so i gennemsnit omkring 2½ hold smågrise og gennemfører en cyklus, som består af en drægtighedsperiode på cirka 3 måneder, 3 uger og 3 dage, faring og diegivning indtil smågrisene er cirka 4 uger gamle og løbning inden for en uge efter at smågrisene er fravænnede og soen goldet.

Smågriseproduktion er følsom for selv de mindste påvirkninger og variationer i staldklima, fodring, indretning og de ansattes adfærd. Produktionsformen kræver en vedvarende, stor opmærksomhed og et relativt højt tidsforbrug i staldene.

Der kræves en konstant overvågning af staldklimaet, særligt i farestierne, hvor det er afgørende at temperatur og luftfugtigheden i hver enkelt hule til pattegrisene er optimalt, samtidig med at træk undgås.

Fodringen skal tilpasses den enkelte so både i forhold til, hvor den er i cyklus, om den er i laktation, gold eller drægtig, og i forhold til soens huld. Optimale produktionsresultater kræver desuden at de ansatte har en god og rolig adfærd. Særligt under laktation er det vigtigt at de ansatte kender og agerer hensigtsmæssigt i forhold til soens adfærd og instinkter.

Staldene på husdyrbruget er indrettet med gyllesystem, hvor husdyrgødning fra dyreholdet opsamles i gyllekummer under staldgulvet og føres via pumpesystem og rørledninger til fortank og derfra til husdyrbrugets gyllebeholdere. Hvis gyllen i fremtiden, som forventet, afhentes af biogas, så sker det direkte fra fortanken. Gyllen pumpes i den situation ikke til gyllebeholder.

Dyreholdet fodres med hjemmeblandet foder, som normalt består af korn, soja- eller andre proteinkilder, fedtstoffer og mineral- og vitaminblandinger med enzymer og andre mikronæringsstoffer.

Foder opbevares i korn- og fodersiloer på bedriftens øvrige ejendomme og blandes i vådfodertanken, som står indendørs. Der bliver efter denne udvidelse 4 udendørs fodersiloer på Bonnesigvej 21. De 2 nye fodersiloer bliver magen til de 2 eksisterende.

Blandingen af foder og selve fodringen er fuldautomatisk. Dyrene fodres flere gange i døgnet, hvor foderet doseres til de enkelte stier fra foderblande anlægget via foderstreng.

Produktionen medfører et relativt stort varme- og ventilationsbehov for at sikre indeklimaet.

Energiforbruget ved smågriseproduktion er derfor generelt højere end ved andre typer af husdyrbrug.

Vandforbrug, fluegener, større transportere, lugt og støj er andre almindelige indvirkninger, som kan forventes fra smågriseproduktion. Disse har normalt ikke et større omfang end indvirkningen fra andre typer af husdyrbrug.

Landskab

Den nye bygning indeholdende farestald, babystald og drægtighedsstald kommer til at ligge hvor de nuværende farestalde ligger placeret. Dermed vil denne ansøgning ikke få de store konsekvenser for landskabsoplevelsen i området. Der søges om nedrivningstilladelse til fjernelse af de gamle stalde inden byggeriet af de nye stalde påbegyndes.

Påvirkning af natur

Nærmeste kategori 1 natur, som er beliggende ca. 1.900 m nordøst for ejendommen, belastes med en totalbelastning på 0,1 kg N/ha/år, hvilket er væsentligt under grænseværdierne. Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug.

Nærmeste kategori 2 natur er beliggende mere end 1.200 m vest for ejendommen og belastes med en totalbelastning på 0,1 kg N/ha/år, hvilket også er væsentligt under grænseværdierne.

For kategori 3 naturområder, samt potentiel ammoniakfølsomme skovområder viser beregningerne, at den forøgede ammoniakbelastning fra ejendommen ikke overskrider de fastsatte maksimale grænser. Det betyder, at hverken natur eller bilag IV-arter, beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU-regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

For husdyrbruget er der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik for at reducere ammoniakfordampningen.

Der er en vis andel fast gulv i flere af staldene og der er flydelag på gylletankene.

Der etableres gyllekøling i den nye løbe-/drægtighedsstald, hvor overskudsvarmen anvendes som fremtidig varmekilde på ejendommen og biologisk luftrensning i den nye farestald. Luftrenseren placeres udenfor stalden opad husmuren. Der etableres linespil i de nye stalde, hvilket bevirker at gyllen ikke står i gyllekanaalerne særlig længe. Det minimerer både lugt- og ammoniakemissionen fra staldene.

Alternativer til teknologi og foranstaltninger

Der er beskrevet i afsnittet om fravalg af teknologi på side 34, at det ikke vil være muligt at etablere gylleforsuring, da der bliver linespil i de nye stalde.

Ophør

Ved ophør med driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Beholdere til gylle etc., der er omfattet af kravet om beholderkontrol, skal gøres uanvendelige til opbevaring af gylle mv., hvis de afmeldes beholderkontrollen. Al miljøaffald skal bortskaffes for egen regning efter den til hver tid gældende lovgivning. Gyllebeholdere, der ikke skal anvendes af anden bruger, skal fjernes.

Basisoplysninger

Oplysninger om samdrift med andre ejendomme

Ansøger driver udover Bonnesigvej 21, 7600 Struer ejendommene Skodborgvej 8, 7620 Lemvig, hvor der er en smågriseproduktion, Muldtoftvej 15, 7620 Lemvig og Mølgårdvej 5 og 11, 7620 Lemvig alle med slagtesvin samt Broholmvej 5, 7600 Struer med slagtekyllinger.

På baggrund af afstanden, og at ejendommene hver især kan drives som selvstændige enheder, vurderes der at der ikke er tale om en teknisk og forureningsmæssig forbindelse, jf. Husdyrlovens § 16c, imellem Bonnesigvej 21 og de øvrige ejendomme. Der ansøges derfor en særskilt miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på Bonnesigvej 21, 7600 Struer.

Tidligere godkendelser

Miljøgodkendelsen (kap 5 - §33) er dateret den 29. oktober 2007. Ejendommen er et godkendelsespligtigt IPPC-brug (>750 stipladser til søer), der i 2004 blev miljøgodkendt til en produktion af maksimalt 880 årssøer med smågrise til 7,2 kg og 730 stk. slagtesvin (30-102 kg) svarende til 225 DE på godkendelsestidspunktet.

I 2014 er antallet af slagtesvin udvidet via anmeldeordningens § 32 husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹ . (emissionsorienteret produktionstilpasning) til 815 producerede slagtesvin (30-102 kg).

Den 25. februar 2014 er der truffet afgørelse om ikke godkendelsespligt ved skift i dyretype efter § 31 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹ . Den tilladte produktion er herefter 900 årssøer med smågrise indtil 7,3 kg og en produktion af 3.737 smågrise (7,3-25 kg) svarende til 217,89 DE med de nugældende regler (august 2015).

Revurdering af miljøgodkendelse 7-1-2016.

Revurdering i henhold til § 39, § 41 og § 103, stk. 3 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug jf. LBK nr. 868 af 3. juli 2015.

12. marts 2020: §16a stk. 2 miljøgodkendelse

Erhvervmæssigt nødvendigt byggeri

De nuværende staldbygninger, der her ansøges om udskiftning af, er nedslidte. For at kunne oppebære so-produktionen i fremtidssikrede stalde vurderes de nye stalde både at være fremtidssikrede (løsgående søer i farestalde) samt erhvervmæssigt nødvendige for husdyrproduktionen.

Biaktiviteter

Ingen.

IE-brug

Husdyrbruget er kategoriseret som et IE-brug, da der er flere end 750 årssøer.

Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Indretning og drift

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegløende	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
2. Drægtighedsstald (eksisterende)	2766	Mekanisk ventilation	6 m	(#563910) Søer, gøld og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1893
5. Poltestald	221	Mekanisk ventilation	6 m	(#563919) Søer, gøld og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	171
15. Ny farestald	3256	Mekanisk ventilation	6 m	(#564017) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	101
				(#563923) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	2434
14. Ny løbe-/drægtighedsstald	1372	Mekanisk ventilation	6 m	(#564016) Søer, gøld og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1026
Sum						5625
Nudrift						
1. Drægtighedsstald	412	Mekanisk ventilation	6 m	(#563908) Søer, gøld og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	316
2. Drægtighedsstald (eksisterende)	2766	Mekanisk ventilation	6 m	(#563911) Søer, gøld og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1893
3. Farestald	1201	Mekanisk ventilation	6 m	(#563913) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	699
4. Farestald	366	Mekanisk ventilation	6 m	(#563915) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	255
5. Poltestald	221	Mekanisk ventilation	6 m	(#563917) Søer, gøld og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	171
6. Aflastningsstald	83	Mekanisk ventilation	6 m	(#563921) Flexgruppe: Alle svin; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	60
9. Klimacontainer	77	Mekanisk ventilation	6 m	(#563922) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	0	54
Sum						3448
8 års drift						
1. Drægtighedsstald	412	Mekanisk ventilation	6 m	(#563909) Søer, gøld og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	316
2. Drægtighedsstald (eksisterende)	2766	Mekanisk ventilation	6 m	(#563912) Søer, gøld og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1893
3. Farestald	1201	Mekanisk ventilation	6 m	(#563914) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	699
4. Farestald	366	Mekanisk ventilation	6 m	(#563916) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	255
5. Poltestald	221	Mekanisk ventilation	6 m	(#563918) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	171
6. Aflastningsstald	83	Mekanisk ventilation	6 m	(#563920) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	60
Sum						3394

Tabel 1. Husdyrbrugets produktionsarealer

Produktionsarealet er i denne ansøgning opgjort ved en detaljeret opmåling af stierne samt byggetegninger af de nye stalde. Ejer har forestået opmålingen. Gangarealer er fratrukket produktionsarealet. Inventar og foderkrybber er ikke fratrukket.

Der sker som følge af det ansøgte en udvidelse af produktionsarealerne i og med der søges om opførelse af en ny løbe-/drægtighedsstald, babystald samt en ny farestald til løsgående søer.

Figur 1. Situationsplan

- Bygning 1. Drægtighedsstald (andre formål - opbevaring)
- Bygning 2. Løbe-/drægtighedsstald (eksisterende)
- Bygning 3. Farestald (nedrives)
- Bygning 4. Farestald (nedrives)
- Bygning 5. Poltestald
- Bygning 6. Aflastningsstald (andre formål - opbevaring)
- Bygning 7. Eksisterende gyllebeholder på 1.800 m³ fra 1995. Der anvendes naturlig flydelag.
- Bygning 8. Eksisterende gyllebeholder på 1.400 m³ fra 1987. Der anvendes naturlig flydelag.
- Bygning 9. 2 klimacontainere (fjernes)

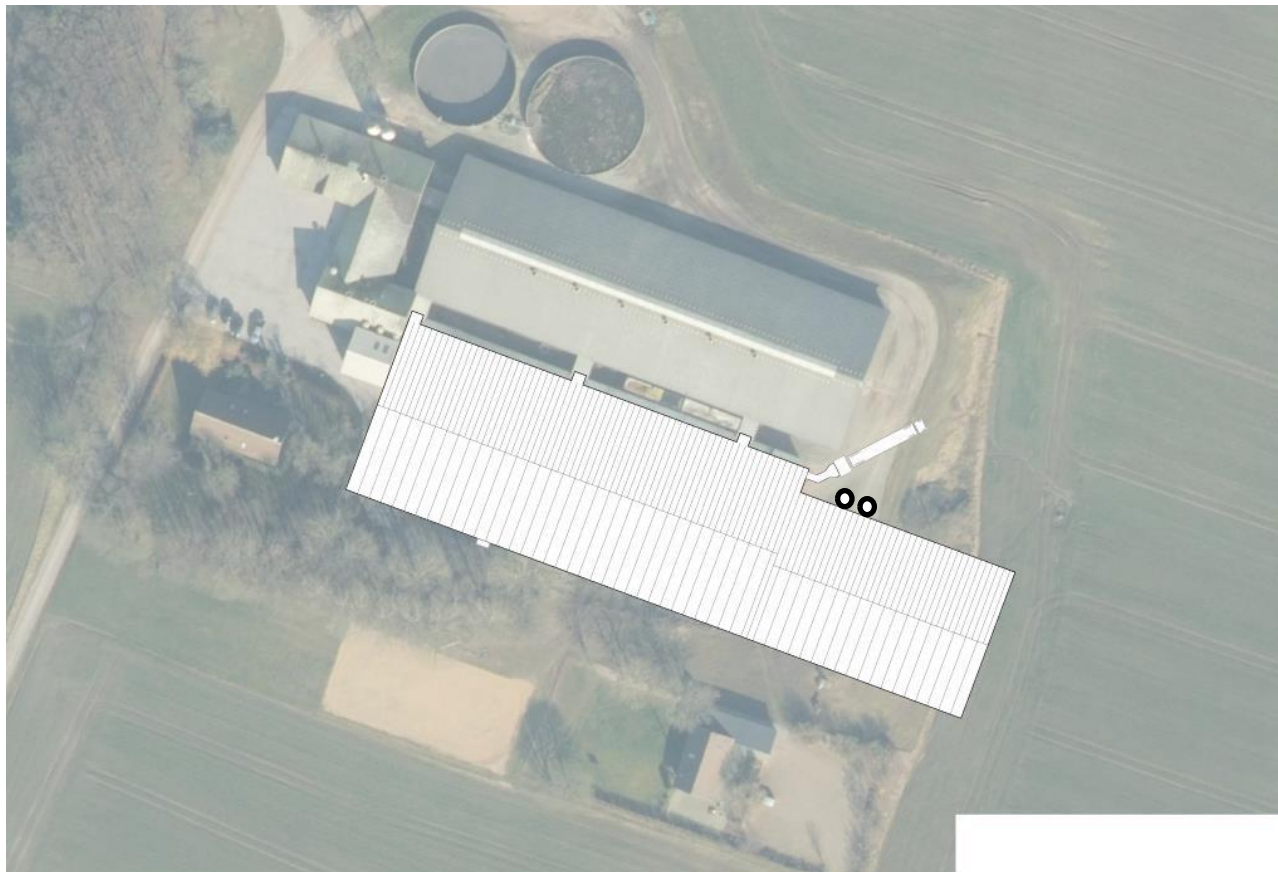
Bygning 11. Staldkontor. Vådfodertank.

Bygning 12. Kontor, omklædning og kantine.

Bygning 13. Stuehus.

Bygning 14. Ny løbe-/drægtighedsstald

Bygning 15. Ny farestald og babystald

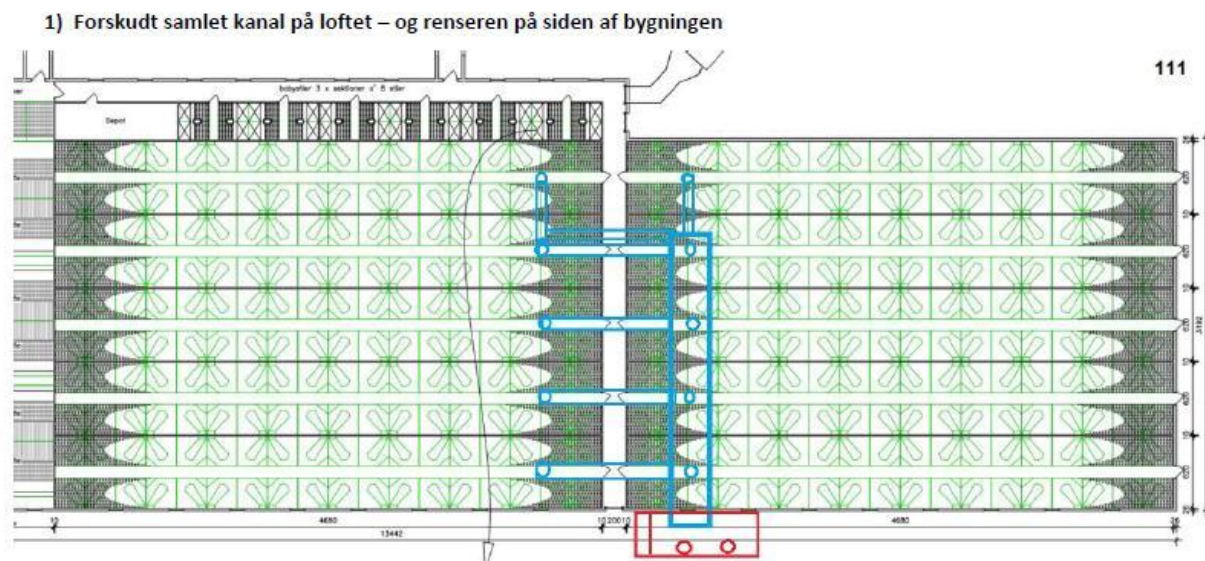

Figur 2. Ny staldbygning indeholdende løbe-/drægtighedsstald og farestald samt 2 udendørs fodersiloer. Stalden rykkes 6 m længere fra stuehus (mod øst). Se figur 1. Opdateret bilag eftersendes hurtigst muligt.

Se særskilt bilag med foreløbig indretningsplan / byggetegninger.

De nye stalde opføres i elementer eller lignende og i ikke-reflekterende farver, der passer til det eksisterende byggeri, så det syner som en helhed.

Stalden bliver ca. samme højde som den eksisterende drægtighedsstald i den østlige ende og lidt højere, hvor den bliver bredere.

Figur 3. Ny farestald med luftrenser på ydersiden af bygningen.

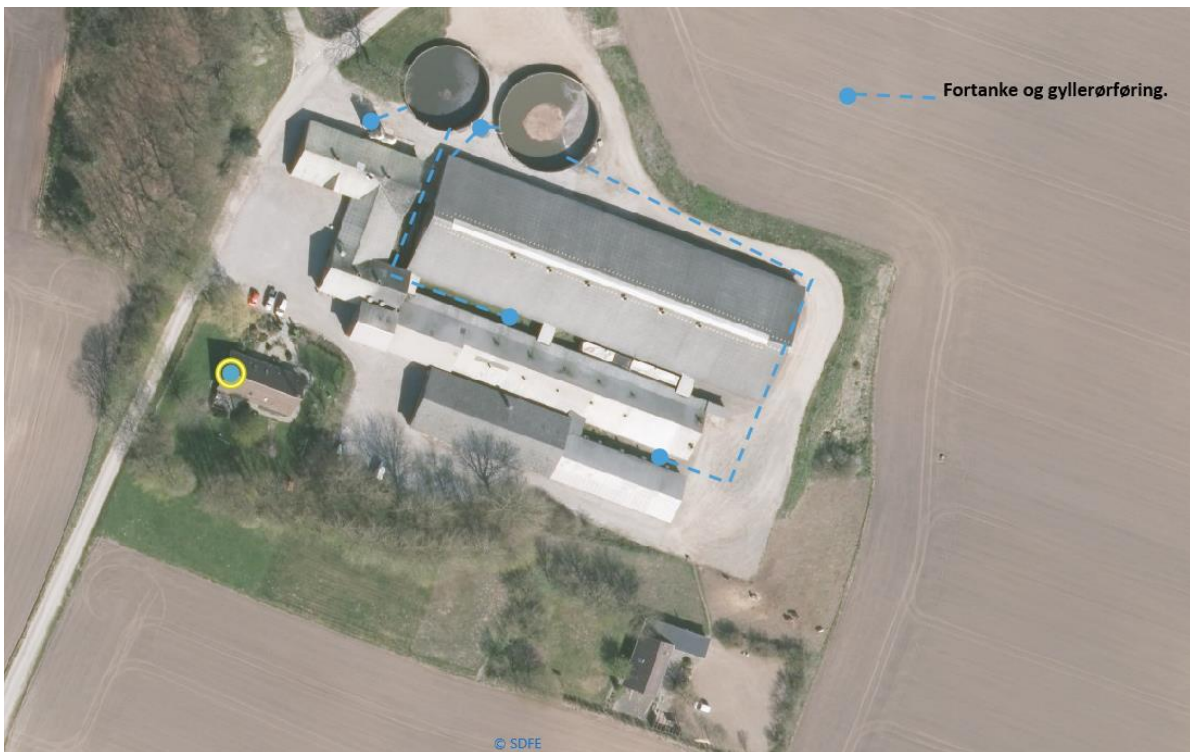
Afløbsforhold

Alle afløbsforhold ses på nedenstående figur 2.

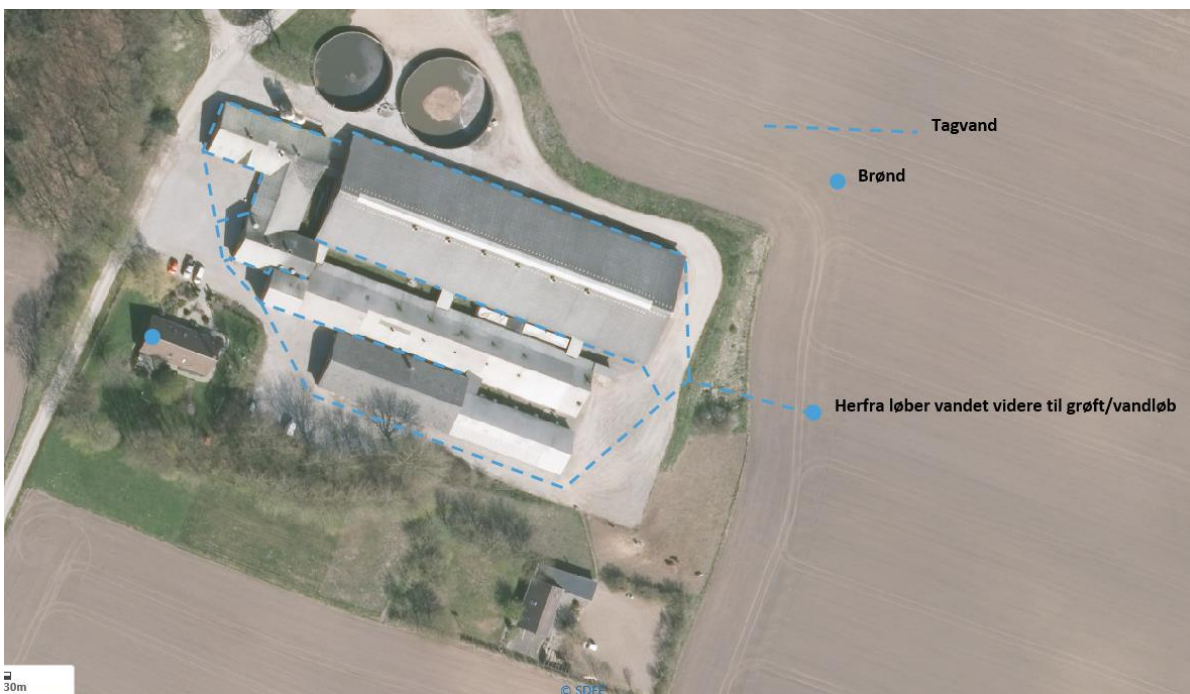
De nye stalde kobles på det eksisterende afløbssystem (tagvand).

Vand fra befæstet areal løber i gyllekanaler og videre til gylletanken.

Der er en brøndring omkring brønden, hvorved evt gylleudslip ikke kan finde vej ned i brønden og derfra videre til vandløb.

Figur 4. Gyllerørføring

Figur 5. Tagvand

Der søges særskilt om udledningstilladelse til tagvandet fra de nye staldbygninger. Om muligt kobles det på det eksisterende.

Foderopbevaring

Svinefoderet opbevares fremover i 4 udendørs fodersiloer. Vådfoderet blandes i indendørs vådfodertank. Største delen af foderet blandes på en af de andre ejendomme og transporteres hertil med traktor.

Grisene fasefodres, dvs. at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt af dyrenes alder/levende vægt. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

Lys

Der er lys i løbeafdelingen i 12- 16 timer i døgnet, af hensyn til søernes reproduktion. I øvrige staldbygninger er der kun lys i staldene, når der arbejdes. Lyset i staldene kan ses fra vinduerne i siden af bygningerne. Bygning 2 som indeholder løbeafdelingen er omkranset af andre bygninger, det vurderes derfor at lyset ikke vil være generende for omgivelserne.

Al udendørsbelysning er udelukkende orienteringslys og tændes efter behov. Der er udendørsbelysning ved udleveringsrampen.

Vurdering

Der sker ikke ændringer af udendørsbelysningen som følge af udvidelsen. Ejendommen er afskærmet af beplantning mod syd og vest. Det skærmer i forhold til nærmeste nabo (Bonnesigvej 23).

Eksisterende udendørs belysning vurderes ikke at være generende for omgivelserne og trafikken.

Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Opbevaringsanlæg	Opførsels år / 10 års beholderkontrol	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Teknologi
Gylletank 1	1995/2016	1.800	440	Flydelag
Gylletank 2	1987/2016	1.400	340	Flydelag
I alt		3.200		

Tabel 2. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv.

Gyllen forventes fremadrettet afhentet af Måbjerg BioEnergy, og at der leveres afgasset gylle retur i gylletanken. Det sker ikke i dag.

På den måde vil lovens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet altid kunne sikres overholdt, da der ikke leveres mere returgylle end der er plads til i tankene.

Skulle gyllen mod forventning ikke afsættes til biogas opbevares det i bedriftens egne samt øvrige tanke.

Det vurderes hermed, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering og opbevaring af husdyrgødning, er tilstrækkelig til beskyttelse af omgivelserne.

Beliggenhed

Ejendommen er beliggende i landzone, ca. 1.800 m fra nærmeste samlede bebyggelse.

Landskabet er åbent land i et område med spredt bebyggelse. Nærmeste nabo, som ikke ejes af driftsherren, ligger ca. 125 m syd for driftsbygningerne.

De generelle afstandskrav i henhold til husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8 er overholdt.

Dog er afstand til offentlig vej ikke overholdt med de nugældende afstandskrav, men idet der er tale om eksisterende lovligt opført byggeri, og idet der ikke sker ændringer af anlæg eller i produktionen, har Struer Kommune tidligere vurderet, at afstanden til offentlig vej er acceptabel.

Husdyrbrugets anlæg ligger udenfor fredninger, strand-, klit-, sø-, og å-beskyttelseslinjer samt udenfor kirke- og skovbyggelinjer. Dele af anlægget ligger indenfor fortidsmindebeskyttelseslinjen, men idet der ikke ændres på anlægget vurderes det at være uden betydning.

Planforhold

Ejendommen er beliggende ca. 2.300 m sydvest for Toftum Bjerger, ca. 2.200 m nordvest for Resenstad og ca. 2.200 m nordøst for Gudum.

Ejendommen ligger i et åbent, kuperet terræn, og omkranses af dyrkede marker og levende hegn.

De eksisterende driftsbygninger ligger i tilknytning til hinanden og fremstår som en helhed.

Der sker ingen ændringer i bygningernes størrelse, udformning eller fremtoning.

Landskab

Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til udpegningerne og fredninger blevet gennemgået.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.

Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet

Husdyrbruget ligger indenfor:

	Indenfor	Udenfor
Særlig værdifuldt landbrugsområde	x	
Skovrejsningsområde		X
Lavbundsområde		X
Naturbeskyttelsesområde		X
Økologiske forbindelser / spredningskorridorer		X
Kulturhistoriske bevaringsværdier / kulturmiljø		X
Bevaringsværdigt landskab		X

Større sammenhængende landskab		X
Område for store husdyrbrug		X
Specifikke geologiske bevaringsværdier		X
Kystnærhedszone		X
Strandbeskyttelseslinje		X
Kirkebyggelinje		X
Skovbyggelinje		X
Å beskyttelseslinje		X
Sø beskyttelseslinje		X
Beskyttede sten- og jorddiger		X
Fredede områder		X
Fortidsminde beskyttelseszone	x	X
Habitatområde		X
Råstofområder		X
Boringsnære beskyttelsesområder		X
Område med særlig drikkevandsinteresse		X
Nitratfølsomt indvindingsområde		X
Sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområde		X
Jordforurening V1		X
Jordforurening V2		X

Tabel 3. Landskabelige udpegninger

Ejendommen ligger indenfor særlig værdifuldt landbrugsområde. Indenfor disse områder forudses der ikke væsentlige konflikter mellem landbrugsdriften og de omgivende arealanvendelser, og områderne skal i særlig grad anvendes til jordbrugsdrift.

Ejendommens nuværende bygninger ligger delvist indenfor fortidsmindebeskyttelseszonen. Formålet med fortidsmindebeskyttelseslinjen er at sikre fortidsmindernes værdi som landskabselementer, herunder at sikre indsyn til og udsyn fra fortidsminderne. Beskyttelseszonen forløber 100 meter fra fortidsmindets ydergrænse.

Inden for beskyttelseszonen må der ikke foretages ændringer i tilstanden, dvs. for eksempel tilplantninger eller ændringer i terrænet (heller ikke midlertidige ændringer). Der er endvidere forbud mod at placere bebyggelse, f.eks. bygninger, skure campingvogne og master. Undtaget er dog landbrugsmæssig drift, bortset fra tilplantning f.eks. med juletræer, pyntegrønt, flerårige energiafgrøder, frugttræer og lignende, gentilplantning af skovarealer, beplantning i eksisterende haver samt sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme.

Vurdering

De nye stalde opføres udenfor fortidsmindebeskyttelseszonen. Den nye fare-, baby- og drægtighedsstald ligger på en placering i tilknytning til de eksisterende bygninger, hvor de gamle stalde ligger i dag, så ud fra et landskabeligt synspunkt vil man ikke opleve den store forskel i forhold til idag.

Afstandskrav

Afstandskravene i henhold til § 4-7 i Bek. Nr. 1451 af 21. juni 2021 "Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning" er følgende:

§ 4:

- indenfor et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- i en afstand mindre end 50 m fra ovennævnte områder eller
- i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

§ 7:

- helt eller delvist indenfor eller i en afstand mindre end 10 m fra kategori 1 og kategori 2 naturtyper (jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2 stk. 1 og 2).

§ 5:

- ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m) - >25 m
- almene vandforsyningsanlæg (50 m) - > 50 m
- vandløb, dræn og søer (15 m) – 600-700 m
- offentlig vej og privat fællesvej (15 m) – 47 m
- levnedsmiddelvirksomhed (25 m) - >25 m
- beboelse på samme ejendom (15 m) – 17 m
- naboskel (30 m) – 92 m

Afstandskravene er overholdt, da anlæggets afstand til områderne er større eller lig med ovenstående krav. Afstandene er afsat som punkter i Husdyrgodkendelse.dk

Vurdering

Idet ejendommen særligt ligger i stor afstand til byzone og samlet bebyggelse, vurderes de driftsmæssige ændringer ikke at ville medføre væsentlige gener fra ejendommen. I forhold til nærmeste naboer forventes der ikke nogen særlig forskel i forhold til driften i dag. Det vurderes heller ikke at ændringerne vil medføre væsentlige forringelser af Danmarks kulturarv eller de landskabelige forhold.

Naturområder

Ammoniakemission

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udledning af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Beregninger der er foretaget i *Husdyrgodkendelse.dk*, viser at ammoniakfordampningen i ansøgt drift er 5.024,5 kg NH₃-N/år. Kildehøjden i beregningerne sættes til 6 meter. Ruheder er valgt som *Landbrug / skov* i oplandet og efter beskaffenheden af naturarealet vurderet ud fra luftfotos i det enkelte naturpunkt f.eks. *Blandet natur med lav bevoksning*.

For at kunne vurdere merdepositionen til kategori 3 natur, er produktionsarealets størrelse for 8 år siden og nudriften fastsat til produktionsarealet, som er godkendt den 12. marts 2020.

Forudsætningerne for ammoniakemissionen i ansøgt drift er beskrevet under Indretning og drift.

Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)

Der er ca. 1,9 km fra husdyrbrugets bygninger til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, som er Natura 2000 nr. 28 – habitatområde 28 *Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø*.

Natura 2000-området har en kystlinje mod Limfjorden på ca. 80 km. Området består af flere store marine delområder bl.a. Nissum Bredning, som ligger stort set ubeskyttet for vestenvinden og består af lavvandede grunde mod vest, samt Limfjordens dybeste område Oddesund mod øst med dybder ned til omkring 32 meter. Midt i området ligger den beskyttede og lavvandede Skibsted Fjord og længst mod nordøst ligger det vidt forgrenede farvand omkring Agerø. Længst mod vest ligger på Agger og Harboøre Tange med en række kystlaguner, som er meget vigtige levesteder for fugle. Strandenge, strandvolde og overdrev dominerer landdelen af området. Strandengene varierer mellem smalle bræmmer langs fjorden og større sammenhængende strandengsarealer med alle strandengenes karakteristika (zoner og lo-systemer). Langs skræntfoden og i Dover Kil området findes de fleste af områdets værdifulde kildevæld og rigkær, mens områdets klittyper især findes på Agger Tange.

Kategori 1-natur (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 1,9 km sydvest for det nærmeste kategori 1 naturområde.

Der er foretaget beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser en totaldeposition på 0,1 kg N. Kravet om maksimal total deposition er overholdt.

Kategori 2-natur (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 1300-1500 m øst for, de nærmeste kategori 2 naturområder.

Der er foretaget beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser en totaldeposition på 0,1 kg N. Kravet om maksimal total deposition på 1 kg N/ha/år er overholdt.

§ 3 områder

Af figur 5 fremgår de områder, som indenfor en afstand af 1.200 m fra anlægget er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Figur 6. § 3 arealer indenfor 1.200 m fra husdyrbruget.

Navn:	Kategori:	Oprettet:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
11. Overdrev (V)	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
10. Overdrev	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	-0,1	0,0	0,8	▼
9. Mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,4	▼
1. Eng (Ø)	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,2	▼
2. Eng (SØ)	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
3. Hede (SV)	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
4. Skov - tilgroet lysåben	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,3	▼
5. Overdrev (NV)	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
6. Overdrev (V)	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
7. Overdrev (SV)	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
8. Overdrev	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1	▼

Tabel 4. Naturberegninger

Kategori 3-natur (ammoniakfølsomme naturtyper, herunder moser, heder og overdrev, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1 og 2)

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der 1 hede, 1 overdrev, 1 mose og 2 beskyttede enge, se figur 5.

Indenfor 1.200 m fra anlægget er der 1 ammoniakfølsom skov (tilgroet-lysåben) samt et overdrev.

Der er foretaget beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser at merdepositionen på de nærmest liggende naturområder ikke overstiger 1 kg N/ha/år.

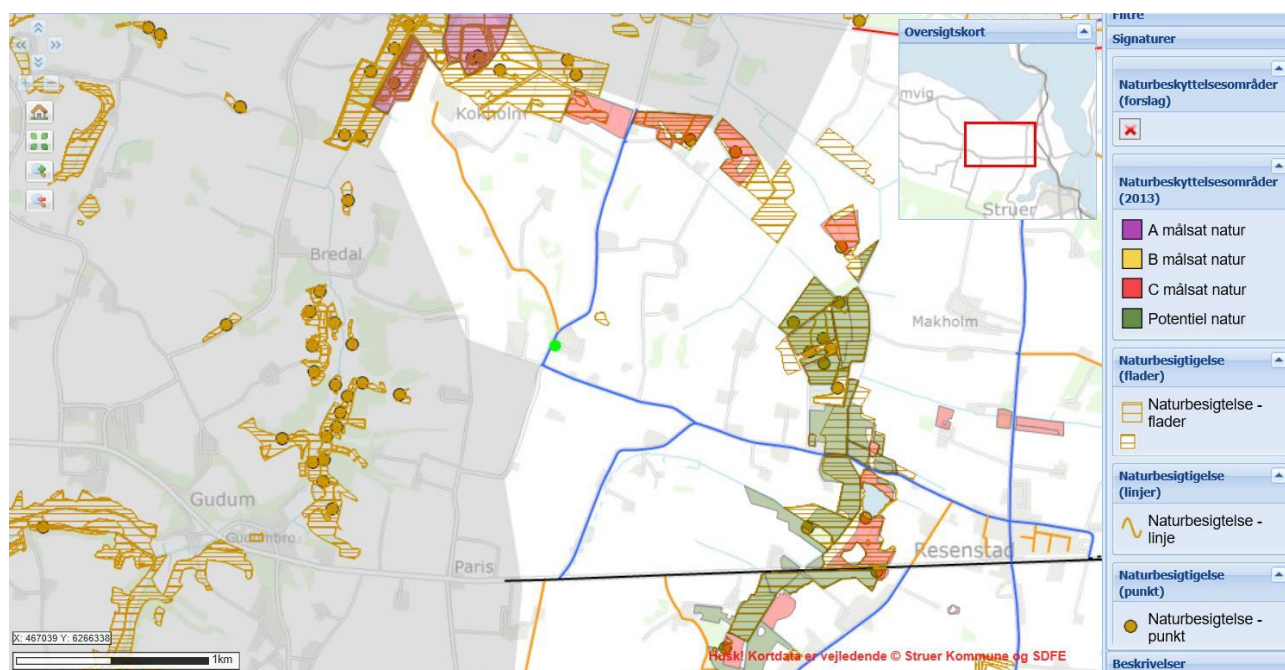
Vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig forringelse af miljøet.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Af EF-habitatdirektivets bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter (herefter bilag IV-arter), som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller på andre lokaliteter. På den baggrund kan der udelukkende gives tilladelse til aktiviteter, som vurderes ikke at have en negativ effekt på artens yngle- eller rasteområde.

Der er ifølge Struer kommuneplan 2020 ikke registreret beskyttede arter indenfor 1 km af ejendommen. Selv længere væk er der stadig ingen kortlagte levesteder.

Listen over beskyttede arter omfatter både sjældne arter og mere almindelige arter som f. eksempel markfirben.

Ikke alle beskyttede arter findes i Struer kommune. Du kan læse mere om nogle af de arter, som enten er registreret eller må formodes at forekomme i kommunen.

Følgende bilag IV-arter kan tænkes at forekomme i Struer Kommune:

- spidssnudet frø
- stor vandsalamander
- strandtudse
- odder
- birkemus
- markfirben
- Ulv
- flagermus (vand-, dam-, syd-, brandts-, dværg-, troid-, skimmel-, langøret- og brunflagermus)
-

Markfirben træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være på heder, klitter overdrev, i råstofgrave og på vej- eller jernbaneskråninger. Stedet skal have stor variation og forskellige planter.

Odder findes i tilknytning vandløb, søer, moser og fjordområder med gode skjulmuligheder.

Birkemus er registreret i det vestlige Limfjordsområde. Den foretrækker lysåben, ældre skov med rig bundvegetation, kratbevoksede moser, enge og dyrkede marker.

Stor vandsalamander foretrækker rene, solbeskinnede vandhuller uden fisk. På land foretrækker den skove og haver.

Strandtudse foretrækker lavvandede vandhuller, der tørrer ud om sommeren.

Flagermus er om sommeren ofte tilknyttet huse eller hule træer i nærheden af skov. Om vinteren samles nogle arter i kalkgruberne ved Hjerm. Andre bliver, hvor de har været om sommeren.

Spidssnudet frø opholder sig ved solbeskinnede, lavvandede vandhuller, enge og moser.

Søgning på <http://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret Bilag IV arter ved ejendommens bygningsanlæg.

National beskyttelse af arter af planter og dyr

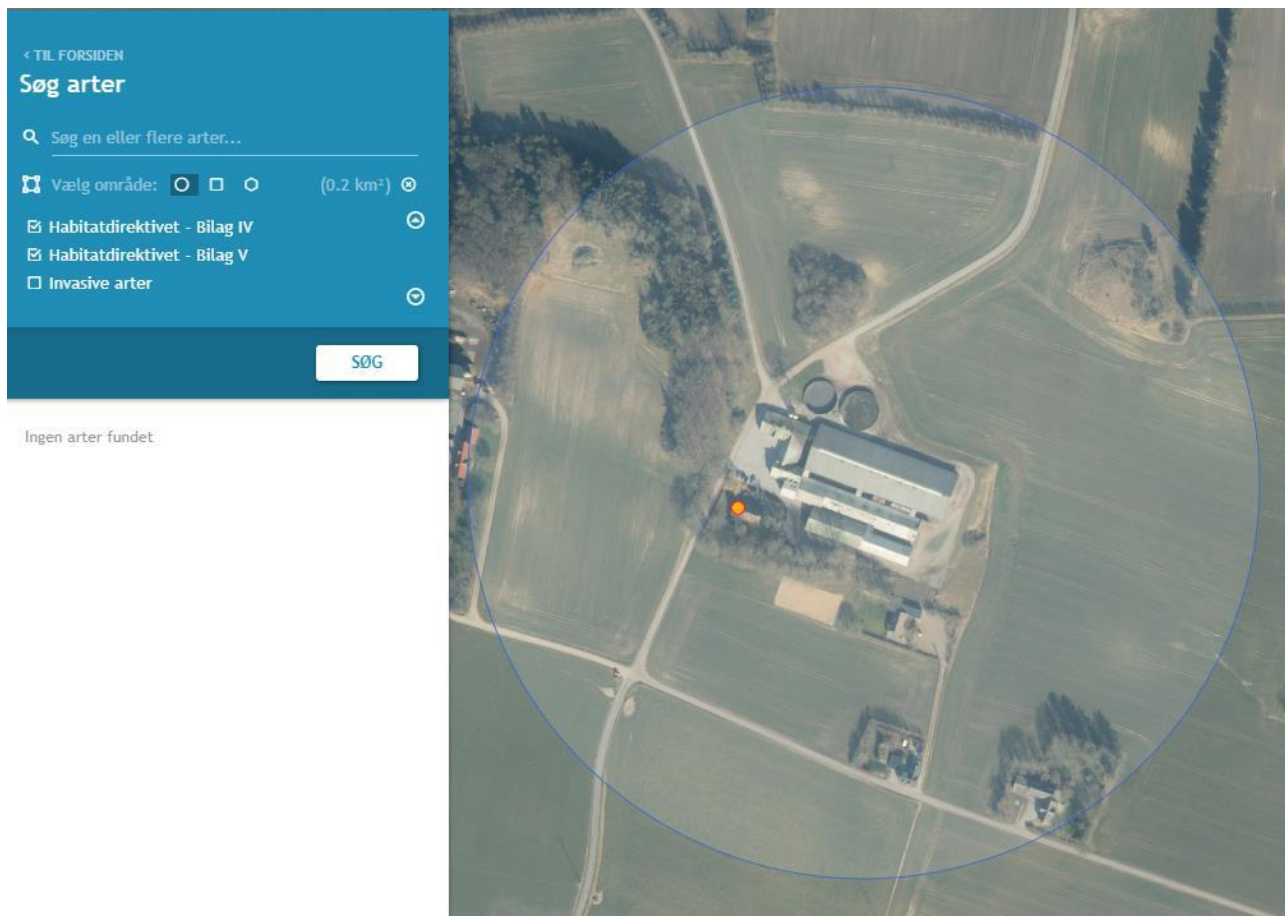
Foruden den internationale artsbeskyttelse (bilag IV) er flere andre arter beskyttet af en nationalartsfredning jf. Artsfredningsbekendtgørelsen⁷.

Søgning på <http://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret fredede arter i nærheden af ejendommens bygningsanlæg.

Biodiversitet – Den danske Rødliste

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse er registreret som sådan på Den danske Rødliste.

Søgning på <http://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret truede arter på den danske rødliste i nærheden af ejendommens anlæg.

Figur 7. <https://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch>

Vurdering

Ved søgning på <https://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch> er der ikke registreret nogen af de ovenfor nævnte arter indenfor 0,2 km² af ejendommens bygninger. Se figur 6.

Der bygges i et område, hvor der allerede i dag ligger bygninger. Godkendelsen vil derfor ikke medføre at der ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger, eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. De gamle bygninger der fjernes indeholder ikke levesteder for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter. Derfor vurderes det at driften ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder. Det vurderes at husdyrproduktionen kan drives på stedet under hensyntagen til internationalt og nationalt beskyttede arter af planter og dyr, og uden at påvirke den biologiske mangfoldighed negativt.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, husdyrgødningslagre m.m. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Udover dyretypen og størrelsen af produktionsarealet er det fx staldindretning, ventilationssystem (afkasthøjde), geografisk placering, strøelse, gødnings håndtering, fodring samt hygiejne i stalden.

Omrøring af gyllebeholdere foretages før udbringning på markerne primært om foråret.

Der er mekanisk ventilation, der er i drift hele året, i alle stalde.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes ved vurdering af om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug.

Der indsættes biologisk luftreuser udenfor den nye farestald som reducerer lugten fra stalden med 4%.

Lugtemissionen er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk ud fra oplysningerne om det ansøgte produktionsareal. Geneafstanden er overholdt i forhold til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone. Beregninger fremgår af nedenstående tabel.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Bonnesigvej 23	0	FMK	161,9	161,9	162,4	Ja
Bonnesigvej 27	0	FMK	161,9	161,9	196	Ja
Bonnesigvej 29	0	NY	176,9	176,9	277,5	Ja
Bonnesigvej 31	0	NY	176,9	176,9	524,7	Ja
Kokholmvej 1	0	NY	176,9	176,9	512	Ja
Muldtoftvej 16	0	FMK	161,9	161,9	373,2	Ja
Gudumbro 37B	0	NY	469,6	422,7	1756	Ja
Muldtoftvej 2	0	NY	469,6	422,7	1297,7	Ja
Toftum Gde., Resen	0	NY	650,8	650,8	2364,4	Ja
Trøjbjerggårdes Jorder, Gudum	0	NY	650,8	650,8	2676,8	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone: 717 m

Tabel 5. Lugtgeneregning.

Bonnesigvej 25 ejes af ansøger og den sam-matrikuleres med Bonnesigvej 21.

Vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Det vurderes derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for omkringboende naboer.

Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.

Ved planlægning af nye byområder ses på anbefalinger i "Håndbog om Miljø og Planlægning – bolig og erhverv i byerne" fra Miljøstyrelsen og Skov og Naturstyrelsen, 2004. Her angives anbefalede mindste afstande mellem virksomhed og boliger for forskellige klasser. Klassifikationen er inddelt efter størrelse/type af virksomhed. Afstanden angiver hvilken afstand, der skønnes at være nødvendig mellem den pågældende virksomhed og boliger i et nyetableret område med samlet bebyggelse eller by, baseret på Miljøstyrelsens erfaringer om miljøforhold.

Jævnfør virksomhedsbeskrivelsen fra håndbog om Miljø og Planlægning, Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen, Landsplanafdelingen, 2004, anvendes følgende inddeling af husdyrbrugstyper:

Klasse 1	0 m afstand	Klasse 3: Hundepensioner, kenneler og rideskoler (mindre husdyrhold) Klasse 6: Pelsdyrfarme Klasse 6: Husdyrbrug med erhvervsmæssigt dyrehold, minus svinefarme Klasse 7: Svinefarme med erhvervsmæssigt dyrehold
Klasse 2	20 m afstand	
Klasse 3	50 m afstand	
Klasse 4	100 m afstand	
Klasse 5	150 m afstand	
Klasse 6	300 m afstand	
Klasse 7	500 m afstand	

Tabel 6. Miljøklasser (Håndbog om Miljø og planlægning)

Nærmeste samlede bebyggelse/by i denne konkrete sag er en vægtet gennemsnitsafstand på henholdsvis 1.309 m og 2.366 m og er således ikke indenfor den anbefalede afstand på de 500 m, som angivet ovenfor. Alene på grund af afstanden til samlet bebyggelse/by forventes der således ikke gener for beboelser i områder udlagt til beboelse.

I det nedenstående er enkelte forhold uddybet.

Støv

Den primære støvkilde er støv fra ventilationsanlæg. I alle stalde, hvor der er lovpligtigt krav om overbrusning, er der overbrusningsanlæg.

I forbindelse med håndtering af foder, levering af foder m.m., kan der opstå støvgener. Alt foder opbevares i udendørs eller indendørs i lukkede siloer. Transport af foder mellem fodersiloerne og stalden foregår i et lukket system, derved er støvgener fra håndtering af foder meget begrænset.

Der anvendes vådfoder i løbe-/drægtighedsstalder og tørfoder i farestaldene .

Vurdering

Generelt vurderes at støvgener fra ejendommen vil være relative få og kortvarige og derfor ikke vil være til væsentlig gene for omkringboende naboer.

Fluer og skadedyr

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Fluer bekæmpes ved anvendelse af rovfluer.

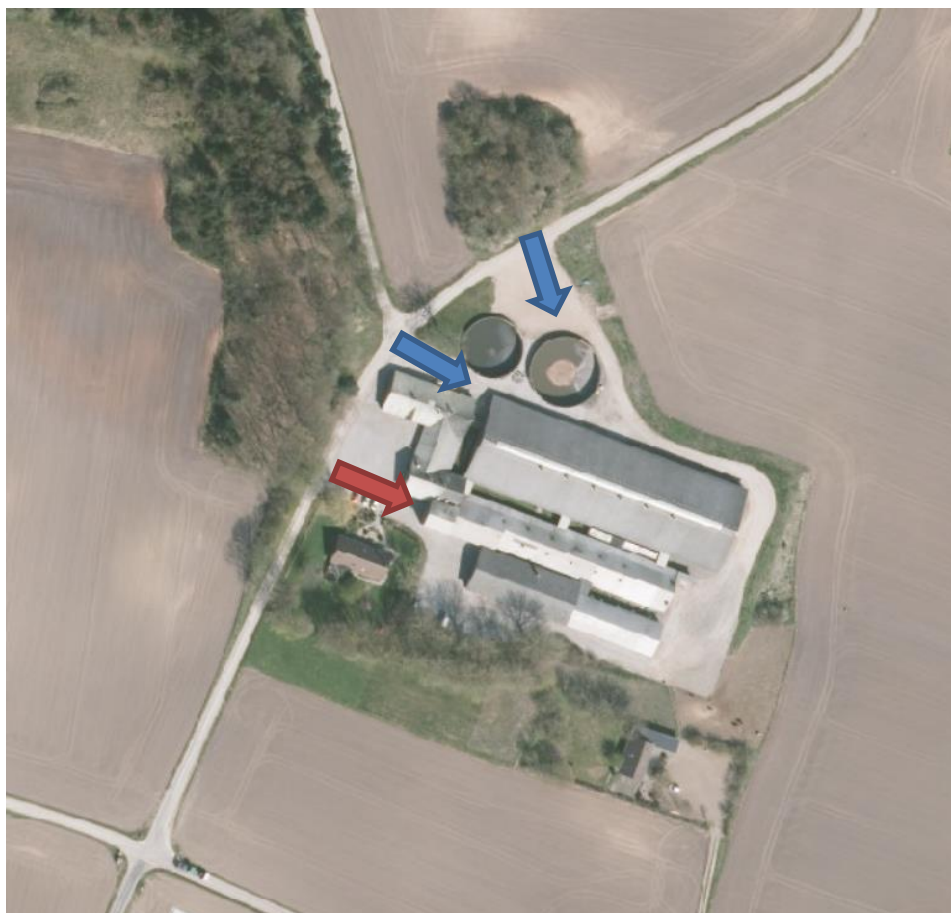
Der er tegnet kontrakt med Kiltin, som står for rottebekæmpelse.

Vurdering

Det vurderes, at med det ansøgte projekt og håndteringen af forekomst af fluer og skadedyr, ikke vil blive en gene for de omkringboende.

Til- og frakørsels forhold

Der er tre indkørsler til ejendommen. Den nordligste (blå pil) indkørsel benyttes af den tunge trafik (lastbiler) i forbindelse med driften (DAKA, grise ind og ud, gylle mv). Den midterste anvendes ved levering af foder. Den sydligste (rød pil) er indkørslen til gårdspladsen, hvor bl.a. de ansatte parkerer.

Figur 8. Til- og frakørselsforhold

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transporter i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr samt intern på bedriften. Endelig er der transporter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Type	Antal/uge	Kommentarer
Indkøbt foder	3-4	Traktortransport fra anden ejendom.
Dyrlæge	0,23	1 x månedligt
Brændstof	0,15	Ca. 8 x årligt
Husdyrgødning	4-5	Traktortransport til mark i gødningssæsonen.
Husdyrgødning til biogas	1-2	Forventes.
Husdyr til/fra ejendommen	2-3 (2,1)	Smågrise og slagtesøer afhentes. Polte leveres.
Døde dyr	1	Ca. hver uge
Affald	0,5	C. hver 2. uge
Øvrige	3	Fragtmænd og ornesæd
Samlet antal transporter	Ca. 17	

Tabel 7. Antal transporter til og fra ejendommen.

De fleste transporter er med husdyrgødning og foder. Derfor er belastningen af antallet af transporter i en kort afgrænset periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Vurdering

Der er redegjort for til- og frakørselsforhold, samt at transporter så vidt muligt foregår i dagtimerne. Det vurderes på baggrund af ovenstående at transporter til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af nærmiljøet.

Rystelser

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

Støj

De væsentligste stationære støjkloder fra husdyrbruget er ventilationsafkast, gyllepumper og en kompressor. Hovedparten af de stationære støjkloder er placeret inde i bygningerne. Den væsentligste periodiske støjgene vil være kørsel med lastbiler og traktorer til og fra ejendommen og støj fra landbrugsmaskiner i forbindelse med produktion og markarbejde. Hovedparten af transporterne til og fra ejendommen med foderstoffer og levering/afhentning af grise sker i tidsrummet 7 - 18. Udbringning af husdyrgødning kan endvidere ske aften og nat i forårsperioden. Korn og halm transporter sker primært i høstperioden. Ventilationsanlægget i polte- og drægtighedsstalde er etableret med frekvensstyring, hvilket skulle have en støjdæmpende effekt. Der er tale om en kontinuert drift af anlægget, kun afbrudt af få dages vask og desinfektion. Der vil blive opsat samme nye ventilationstyper i de nye stalde.

Vurdering

Husdyrbruget ligger i et landbrugsområde. Ejendommens beliggenhed i relativ lang afstand fra naboer, betyder at støj i forbindelse med produktionen vil være meget begrænset.

Det vurderes, at husdyrbruget på Bonnesigvej 21 i betragtning af typer og størrelser af produktionsanlæggene, samt afstanden fra støjkloder til omliggende beboelse, ikke kan forventes at ville frembringe støj, som kan medføre gener i omgivelserne.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

For at minimere risikoen for nedsivning af stoffer til grundvandet samt beskyttelse af det omgivende miljø, er der redegjort for procedure for håndtering af gylle, kemikalier og olie ved uheld på husdyrbruget.

Redegørelse for mulige uheld:

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: brand, uheld med eller ved gyllebeholderne, herunder f.eks. beskadigelse af gyllebeholderne ved strejfen eller påkørsel, eller på anden måde ved lækage eller overløb, der vil medføre udsivning af gylle. Eller spild af kemi eller olie.

Minimering af risiko for uheld

Hvis der sker spild af olie under påfyldning, som ikke umiddelbart kan fjernes ved afgravning eller ved brug af sugemateriale (savsmuld eller lign.), vil både Alarmcentral (tlf. 112) og Miljøvagt blive kontaktet. Hvis der er mistanke om, at olie eventuelt kan sive ud af tanken, vil tanken blive tømt for olie. Såfremt det drejer sig om en mængde, som ejer ikke selv har mulighed for at fjerne, vil enten brandvæsenet eller en slamsuger, der må tage imod olieaffald, blive kontaktet, så tanken kan blive tømt. Såfremt der er sket spild, der ikke kan fjernes, vil både Miljøvagten og Alarmcentralen (tlf. 112) blive kontaktet.

Gyllebeholderne er underlagt 10-års kontrol, hvor en kontrollant kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Derudover er gyllebeholderne placeret sådan, at den er under dagligt opsyn for eventuelle revner, rust på synlige kabler, gylleudsivninger og andet. Ved påkørsel eller strejfen af gyllebeholderne med maskiner eller andet vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontaktet om assistance. Gylletankene tømmes med selvlæssende gyllevogne påmonteret sugeskran.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Hvis gyllebeholderne skulle springe, vil alarmcentralen på tlf.: 112 blive kontaktet øjeblikkeligt. Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for at ske en større forurening af omgivelserne, vil alarmcentralen straks blive kontaktet på tlf.: 112. Der er ikke vandløb eller dræn i umiddelbar nærhed af tankene.

Der er udarbejdet en beredskabsplan.

Figur 9. Højdekurver omkring husdyrbruget

Vurdering

Det vurderes at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i tilfælde af et uheld, ved at der er en procedure for hvad der skal gøres i tilfælde af et uheld og for at minimere risikoen for uheld.

Egenkontrol

- Der laves E-kontrol.
- Besætningen er under Englandsgrise-ordningen ved Danish Crown, hvilket stiller skærpede krav til produktionen.
- Brug af sprøjtemidler registreres (Sprøjtejournal)
- Der overvåges ved gyllepumpning
- Der udføres 10-årig beholderkontrol.
- Der føres logbog over gylletanke.
- Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning) og kontrolleres af Landbrugsstyrelsen. Anvendelse og udarbejdelse af mark-/gødningsplaner er et af hovedpunkterne i BAT-kravene. Det opfyldes til fulde. Det er et styringsredskab der sikrer, at afgrøderne gødes efter behov, at gødning tilføres markerne når vejret tillader det så næringsstofudledningen til det omgivende miljø minimeres.

Vurdering

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle uhensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes.

Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet

Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.

Grundvand

Husdyrbruget ligger udenfor område for særlig drikkevandsinteresse. Husdyrbruget ligger ikke indenfor boringsnære beskyttelsesområder, nitratfølsomt indvindingsområde, eller sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområde

Der er en boring på husdyrbruget, DGU nr. 53.806. Den anvendes udelukkende til drikkevand til dyrene. Der er indlagt byvand på ejendommen.

Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.

Vurdering

De generelle regler for opbevaring af husdyrgødning og indretning af stalde sikrer at der er minimal risiko for at der sker udslip fra gødningsopbevaringslagre og stalde, som kunne give anledning til forurening af grundvandet. Desuden er der særlige regler for udnyttelse og udbring af husdyrgødning, der sikrer en minimal udvaskning af næringsstoffer til grundvandet.

Ud fra ovenstående vurderes det at den påtænkte udvidelse ikke vil have indvirkning på grundvandet.

Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.)

Opbevaring af reststoffer skal ske på en forsvarlig måde, så der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Olie

På ejendommen anvendes der olie, i form af diesel- og fyringsolie. Dieselolie anvendes til landbrugsmaskinerne i forbindelse med markarbejdet. Dieselolien opbevares i maskinhuset i to overjordiske tanke på hhv. 1.200 og 2.500 liter fra henholdsvis 2010 og 1997. Begge tanke er placeret på fast bund uden afløb. Tankene er forsynet med en overfyldningsalarm, for at undgå en evt. jordforurening ved påfyldning af tankene. Fyringsolie anvendes til opvarmning/udtørring af staldene ifm. vask.

Kemikalier og pesticider

På ejendommen anvendes der kemikalier hovedsagligt i form af pesticider og rengøringsmidler. Det er minimalt hvad der anvendes af rengøringsmidler. Ved vask af stalde anvendes iblødsætning og højtryksrensere.

Pesticider opbevares i aflåst kemikalierum i lagerbygning (maskinhus). Andre former for kemikalier der er klassificerede og mærket som giftige eller meget giftige opbevares i aflåst kemikalierum i maskinhuset.

Nødvendige rengøringsmidler/pesticider/kemikalier bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er kemikalieaffald til bortskaffelse. Hvis reglerne ændres så et kemikalie, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til Kommunal Modtagestation.

Medicin

Bedriften er tilmeldt en sundhedsordning med dyrlægen, som kommer på besøg mindst en gang om måneden. Her udskriver dyrlægen den nødvendige medicin. Medicinen opbevares i et køleskab i stalden. Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge eller apotek. Det er dog sjældent at det sker, da alt det indkøbte opbruges. Skarpe og spidse genstande opbevares i lukket beholder i stalden, og afleveres til dyrlæge eller på kommunal genbrugsstation.

Vurdering

Det vurderes at reststoffer opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt på ejendommen.

Affald

Husdyrbruget er omfattet af kommunens til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald, og er dermed forpligtet til at kildesortere og bortskaffe alt erhvervsaffald i henhold til denne og den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet tilstræbes opbevaret og bortskaffet i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Struer Kommune.

Dagrenovation samt pap og papir fra bedriften fyldes i affaldscontainer. Affaldscontaineren tømmes hver 14. dag via den kommunale ordning.

Forbrændingseget affald fra produktionen opbevares i maskinhuset, og som afleveres på den kommunale modtagestation løbende.

Ikke forbrændingseget affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.). Normalt forefindes der ikke "ikke forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det til kommunal genbrugsplads. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Øvrigt farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-spærpærer, oliefiltere, batterier eller spraydåser indsamles i serviceum/værksted. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Da der tale om et IE-brug, så skal affaldshåndteringen leve op til affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, hvilket betyder at affald skal behandles efter følgende hierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse (genbrug eller anden materialenyttiggørelse).
- 4) Anden nyttiggørelse (forbrænding med nyttiggørelse).
- 5) Bortskaffelse (deponi).

I forbindelse med produktionen på ejendommen produceres der husdyrgødning som genanvendes som gødning på markerne. Foderspild søges minimeret mest muligt, da foder er en omkostning i produktionen.

Der søges så vidt muligt at indkøbe foder og forbrugsstoffer i så store mængder som muligt, at det fx leveres i siloer. Derved undgås der anvendelse af emballage.

De affaldsmængder som skal håndteres, opbevares og bortskaffes, er primært emballage fra de hjælpestoffer som anvendes i produktionen.

Affaldet består derfor primært af plastdunke fra sæber, desinfektionsmidler og bekæmpelsesmidler. Klinisk risikoaffald herunder spraydåser til mærkning af dyr, lysstofrør fra stalde, papir, pap og plast fra emballering samt jern og metal.

Vurdering

Affald opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med gældende lovgivning og affaldsdirektiver, og det vurderes ikke at håndteringen heraf kan medføre risiko for forurening af miljøet.

Døde dyr

Døde dyr opbevares overdækket af et kadaverdækket på plads nord for gylletankene (jf. figur 10). Placeringen af afhentningsstedet ligger ugeneret i forhold til nabobeboelser og forbipasserende. Døde dyr tilmeldes til afhentning af DAKA senest 24 timer efter dødsfaldet er konstateret.

Figur 10. Afhentningsplads til døde dyr

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget efterlever Bekendtgørelse nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

Vand

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand. Der er egen boring.

	Nudrift (m ³)	Ansøgt drift (m ³)
Vandforbrug	9.000	Anslået 13.000

Tabel 8. Vandforbrug

I alle stalde anvendes der drikkekopper eller vandventiler over krybbe, hvorved vandspild undgås. Lækager identificeres, stoppes og repareres hurtigst muligt.

Vurdering

Der er hele tiden fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger vand. Det vurderes derved at brugen af naturressourcer sker på en forsvarlig måde.

Energi

På ejendommen anvendes der energi i form af el. Elforbruget anvendes i fremtiden hovedsagligt til ventilation, gyllekøling, luftrensning, belysning, foderfremstilling og udfodring.

	Nudrift	Ansøgt drift
Elforbrug (kWh)	260.000 – 320.000	Anslået 500.000
Dieselolie (l)	12.000	15.000

Tabel 9. Energiforbrug

Af energibesparende teknikker kan nævnes, lavenergipærer, og trinløs styring af ventilationen. Udendørs belysning er dagslysstyret eller har bevægelsescensor.

Vurdering

Der er hele tiden fokus på at minimere energiforbrug, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger energi. Der er dog BAT-krav der gør, at energiforbruget vil stige. Det vurderes derved at brugen af naturressourcen sker på en forsvarlig måde. Det vurderes derfor at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlig følgevirkninger for miljøet på baggrund heraf.

Klima

Klimapåvirkninger søges begrænset ved at holde fokus på energiforbrug og transporter så CO₂-belastningen minimeres så vidt muligt. Dette er beskrevet i foregående afsnit vedr. "Energi" med diverse tiltag.

Denne ejendom bidrager til klimaindsatsen med bla. følgende tiltag:

- Der er konstant fokus på at minimere foderspild i hele produktionen.
- Affald søges genanvendt i så stort et omfang som muligt.
- Linespil i de nye stalde (svarer til hyppig udslusning af gylle)

BAT (ammoniak)

I lovgivningen er der faste krav hertil, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Projektets BAT-emissionsniveau er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-emissionskravet er overholdt.

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	4714	312	5026
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	4713	312	5025
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	1
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel. 10 BAT-beregning

BAT-niveauet er fastsat som eksisterende og ny stalds niveau. Der er ikke anvendt miljøteknologier i tidligere miljøgodkendelse fra 2007 og 2020, men det bliver der fremadrettet.

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde ? i		
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning
2. Drægtighedsstald (eksisterende)	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit
5. Poltestald	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit
15. Ny farestald	Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
15. Ny farestald	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
14. Ny løbe-/drægtighedsstald	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit

Tabel 11. Forudsætninger for BAT-beregning

Staldtypen i den nye farestald er indsat som kassesti, fuldspaltegulv. Det er den eneste norm vi pt kan anvende, på trods af at der er tale om en fulldrænet sti med linespil til løsgående søer. Man måler pt på de nye farestier på en forsøgsejendom, og vi forventer, at man indenfor 1-2 år har nye tal på ammoniak- og lugtemission fra den nye stitype. Vi forventer, at det til den tid vil være muligt at genberegne BAT-kravet og dermed ammoniakemissionen fra staldene og eventuelt slukke for en del af den ansøgte teknologi (luftrensningen), da man har en forventning om, at linespillet reducerer ammoniak med 30%. Vi har bare ikke mulighed for at indregne nogen effekt som det er i dag.

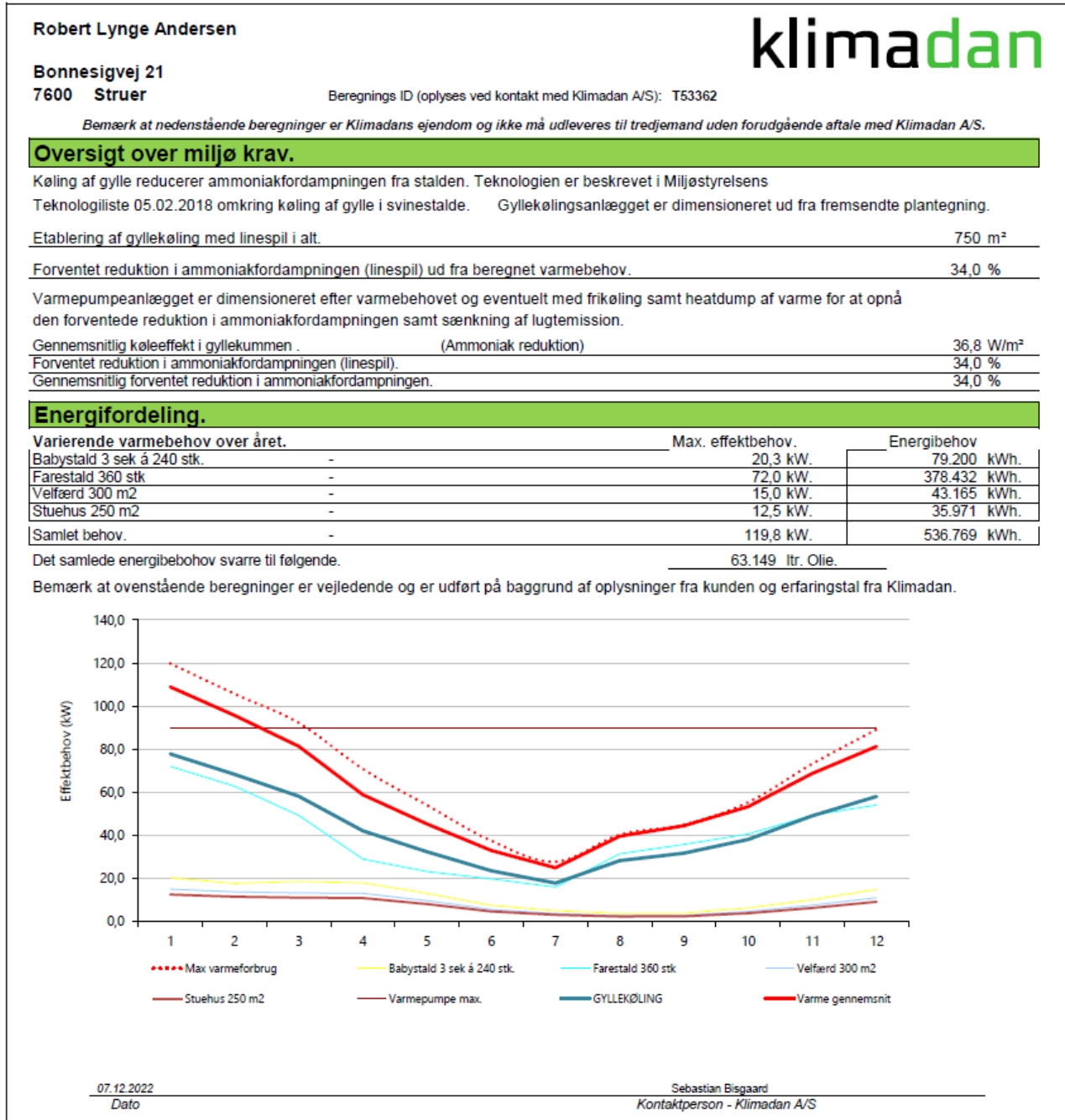
Ammoniak (anlæggets emissionsniveau for ammoniak og valg af teknologi)

BAT-niveauet er opnået ved at, der er anvendt:

- Delvis spaltegulv i løbe-, drægtighedsstalde.
- Delvis spaltegulv i to-klimastald (babystald)
- Fuldspaltet gulv med linespil i den nye farestald
- Biologisk luftrensning i den nye farestald
- Gyllekøling i den nye løbe-/drægtighedsstald

Gyllekøling

Der etableres gyllekøling som varmekilde på ejendommen. Der nedstøbes køleslanger i de nye stalde, og anlægget tilsluttes i den nye drægtighedsstald. Se figur 10 for beregning til brug ved vilkårsstillelse.

Figur 11. Beregning foretaget af Klimadan på gyllekøling til brug for vilkårsstillelse.

Luftrensning

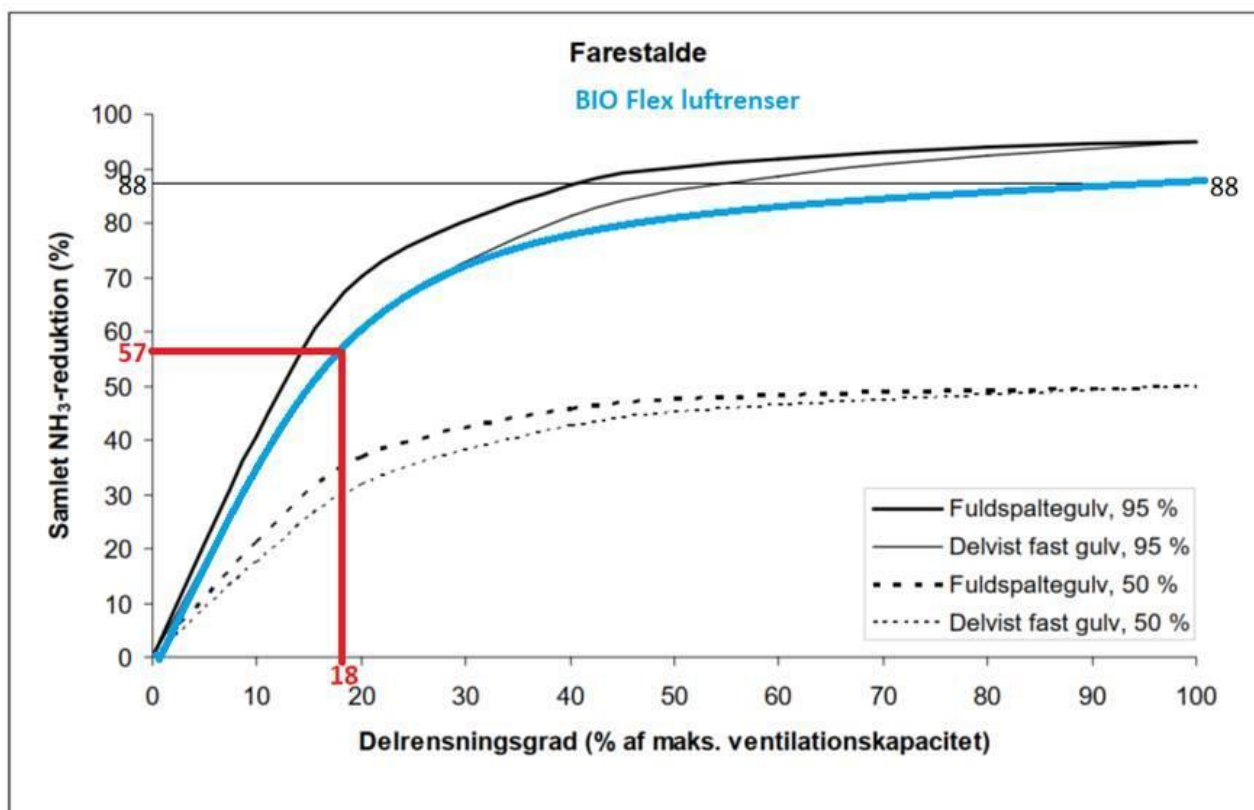
Der etableres biologisk luftrensning i den nye farestald.

Vi kommer til at skulle rense på knap 20% af samlet luftmængde, for at kunne reducere ammoniakken med knap 57% (56,8%).

BIO Flex luftrenseren er godkendt med 88% ammoniakreduktion, når vi renser på al luften, men det er jo ikke nødvendigt her.

Når der renses på knap 20% af samlet luftmængde, reduceres lugtemissionen med ca. 14%. Vi regner i ansøgningen med 4% lugtreduktion.

BIO Flex er en biologisk renser som både reducerer lugt og ammoniak, samt også støv.

Figur 5. Sammenhæng mellem procentdel af maksimal ventilationskapacitet, der passerer en luftrenser i en farestald, og den årlige reduktion i ammoniakemission for en luftrenser med en renseeffektivitet på henholdsvis 50 og 95 %. Ammoniakreduktionen er vist for stalde med henholdsvis fuldspalter og delvist fast gulv.

Herunder en nærmere dimensionering:

SKOV dimensionerer med 400 m³/t pr. faresti.

Det er 36 x 400 = 14.400 m³/t pr. sektion.

Der skal renses på 18% hvilket er 2.592 m³/t pr. sektion.

Det giver 25.920 m³/t for alle 10 sektioner.

Det passer med en filterlængde i luftrenseren på 360 cm.

Mål på luftrenser: 580 x 450 cm, inkl. teknikrum.

Fravalg af teknologier

Gyllekøling.

Nye målinger viser, at pattedrisene lejeadfærd i farestalde med fuldspaltegulv bliver påvirket negativt ved en køleeffekt større end 25 W/m². (Pedersen 2010).

Argumentet om fravalg af gyllekøling med hensyn til dyrevelfærd er således gældende ved høj køleeffekt.

Gyllekøling kan i stalde med rørudslusning reducere lugten med op til 20%. Da der her er tale om stalde med linespil, vil man ikke kunne opnå en lugtreducerende effekt af gyllekølingen.

Der tilsluttes af disse årsager ikke gyllekøling i den nye farestald.

Gylleforsuring

Der vil ikke kunne etableres forsuring på den nye drægtigheds- og farestald, da der er tale om et gyllesystem med linespil.

Gyllen forventes afsat til biogas. Forsuret gylle indeholder store mængder svovl, der er problematisk i biogasprocessen. Store mængder svovl i biomassen der tilføres biogasanlægget kan være hæmmende for biogasprocessen. Ved mindre mængder svovl i biomassen er det oftest svovlkoncentrationen (Svovlbrinte) i biogassen, der volder de største problemer ved biogasproduktion på basis af svovlholdige biomasser. I traditionel gylle vil der produceres biogas med ca. 2.000 ppm svovl. I forsuret gylle kan denne værdi øges med ca. en faktor 10. Svovl i gassen er ønskes begrænset mest muligt i gassen da den bl.a. bevirker tæring og emission af svovlbrinte. Ved brug af biogas til motordrift eller ved opgradering af biogas og injektion på biogasnettet er der krav om meget lave svovlkoncentrationer i gassen (krav til opgraderet bionaturgas < 5 ppm). Ved prioritering af biomasser til biogasproduktion foretrækkes biomasser med et lavt svovlindhold. Prisen for svovlrensning af gylle er estimeret til 74-93 kr/t gylle.

Hyppig udslusning

Hyppig udslusning er fravalgt, idet at teknologien kun er godkendt til lugtreduktion og i slagtesvinestalde.

Fast overdækning

Fast overdækning af gyllebeholderne er fravalgt, da de årlige omkostninger til fast overdækning overstiger 100 kr. pr. kg reduceret N, jf. Teknologibladet "Fast overdækning af gyllebeholder".

Vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det at projektet lever op til lovgivningens krav.

Miljøledelsessystem

Der er indføres et miljøledelsessystem på ejendommen. Det vil sige:

- Bedriftens miljøforhold er gennemgået.
- Der er formuleret en miljøpolitik.
- Der er fastsat et ambitionsniveau i form af miljømål.
- Der er udarbejdet en plan for, hvordan målene nås.
- Der evalueres en gang årligt, om målene er nået.
- Miljøledelsessystemet gennemgås en gang årligt.

Management/Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.

- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Gyllen analyseres for indhold af kvælstof og fosfor.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressource forbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejds-gange.
- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre. På bedriften er der udarbejdet beredskabsplan, således at skade ved uheld kan minimeres.
- Der er faste procedurer/rutiner i forhold til bortskaffelse af bedriftens spild- og affaldsstoffer, levering af foder, transportere m.m.
- Bedriften efterlever kravene med tilhørende egenkontrolprogram i "Danish"- produktstandard. En DANISH-godkendelse er landmandens kvalitetsstempel på, at forholdene i besætningen lever op til dansk lovgivningen og branchens egne krav. Den omhandler primært forhold vedr. dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og sporbarhed i primærproduktionen. Endvidere stilles der krav om renholdelse, skadedyr, foderopbevaring og generelt management. Der iværksættes et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand.

Der stræbes efter at leve op til målene for godt landmandskab. Dette betyder bl.a.:

- At hjælpestoffer som gødning, plantebeskyttelsesmidler, medicin og energi bruges under hensyntagen til miljø og sundhed.
- At brugen af næringsstoffer optimeres på ejendomsniveau under hensyntagen til afgrødernes behov og det økonomiske afkast.
- At der sikres en høj udnyttelse af næringsstoffer ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner. Her ved sikres, at tildeling af kunst- og husdyrgødning sker ud fra afgrødernes behov og næringsstoffnorm på den enkelte mark, således der sker mindst muligt tab til det omgivende miljø. Endvidere laves der en årlig opgørelse i form af gødningsregnskaber over at forbruget gødning ikke er større end normerne foreskriver.
- At der er fokus på at nye stalde og produktionssystemer indrettes så lugt og fordampning af ammoniak begrænses ud fra de tekniske og økonomiske muligheder og under hensyntagen til dyrenes fysiologiske og adfærdsmæssige behov.

Vurdering

Ud fra ovennævnte egenkontroller, som indgår i den daglige drift, vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for management.

Fodringsstrategi

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden inden for svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.
- Der er faste aftaler til levering af foder.
- Foderanlæg justeres jævnligt, således at udfodret mængde svarer til dyrgruppen og unødigt foder-spild minimeres.
- Der anvendes N-balanceret foder baseret på energibehov og fordøjelige aminosyrer.
- Der anvendes fasefodring af søerne, så søer i forskellige stadier (cyklus) kan tildeles forskellige foderblandinger. I denne produktion kan der udfodres 2 forskellige blandinger, en drægtighedsblanding eller en diegivningsblanding. Dette sikrer, at søerne tildeles foder, hvor næringsstofferne er tilpasset netop deres størrelse og behov. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.
- Smågrise og polte fasefodres, dvs. at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt af dyrenes alder/levende vægt, og for avlsdyrenes vedkommende, afhængigt af hvor de befinder sig i reproduktionsfasen. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

Vurdering

Det vurderes ud fra ovennævnte procedurer og tiltag, som er medvirkende til at minimere udskillelsen af fosfor og kvælstof, og derfor også ammoniakemissionerne, at husdyrbruget lever op til BAT for fodringsstrategi.

Vand

- Vandforbruget registreres en gang årligt i regnskabet.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Defekte drikkekopper udskiftes.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- I forbindelse med rengøring iblødsættes staldene for at minimere forbruget af vaskevand.
- Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- Der er drikkekopper eller drikkenipler over krybber i alle staldafsnit. Herved undgås drikkevands-spild.

Vurdering

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere vandforbruget og til at holde løbende fokus på ressourceforbruget, så der kan ageres hurtigt og effektivt ved driftsforstyrrelser og uheld. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for vand.

Energi

Belysning:

- Der er kun lys i driftsbygningerne når der arbejdes og når det i øvrigt er nødvendigt af produktionsmæssige årsager.

- Udendørs belysning er dagslysstyret eller har bevægelsessensor, hvorved unødvendigt energi forbrug undgås.

Ventilation:

- Der etableres undertryksventilation i de nye staldanlæg, hvilket reducerer energiforbruget i forhold til et ligetryksventilationsanlæg.
- Ventilationsanlægget til ses dagligt for driftsforstyrrelser.
- I de mekanisk ventilerede stalde gennemføres hyppige eftersyn, justeringer og rengøring af ventilationssystemet. Hvorved unødigt energiforbrug til ventilation undgås.

Øvrige:

- Alle stalde er isolerede.
- Elforbruget registreres månedligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.

Vurdering

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere energiforbruget og til at holde løbende fokus på ressourceforbruget, så der kan ageres hurtigt og effektivt ved driftsforstyrrelser og uheld vurderes det, at husdyrbruget lever op til BAT for energi.

Spildevand

- Spildevandsmængden forsøges reduceret ved fx at anvende højtryksrensere ved vask af stalde, identificere og reparere evt. lækage hurtigst muligt, se afsnittet BAT Vand.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Overfladevandet fra det befæstede areal ledes til gyllebeholder.

Vurdering

Ud fra ovennævnte tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere mængden af spildevand og til at holde løbende fokus på ressourceforbruget, så der kan ageres hurtigt og effektivt ved driftsforstyrrelser og uheld vurderes det, at husdyrbruget lever op til BAT for spildevand.

Støj

- Der anvendes støjsvage ventilatorer.
- Foderanlæg og vådfodertank er placeret indendørs.
- Der anvendes støjsvag gyllepumpe (el).
- Alle porte og døre er lukket i forbindelse med fodring.
- Alle stalde er isolerede.

Vurdering

Ud fra ovennævnte tekniske løsninger, som er medvirkende til at forebygge og minimere støj. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for støj.

Støv

- Der er overbrusningsanlæg i alle stalde, med undtagelse af farestaldene, hvilket reducerer støvge-ner.
- Alt foder opbevares i lukkede siloer. Transport mellem udendørs siloer og foderlade foregår i et lukket system.
- Reduktion af støvproduktionen: søerne fodres med vådfoder.

Vurdering

Ud fra ovennævnte tekniske løsninger, som er medvirkende til at forebygge og minimere støv. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for støv.

Lugt

- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnlige med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Der er primært anvendt staldsystemer m. begrænset gylleoverflade (delvis spaltegulv)
- Gyllebeholderne oprøres kun i forbindelse med udbringning af husdyrgødningen.

- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

Vurdering

Ud fra ovennævnte tekniske løsninger, som er medvirkende til at forebygge og minimere lugt. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for lugt.

Opbevaring af husdyrgødning

Gylle:

- Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gylletanke og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.
- Der etableres flydelag på gylletankene for at minimere ammoniak emission, flydelaget kontrolleres månedligt og der føres logbog over kontrollen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.
- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tankene tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tanken.
- Årligt efterses inspektionsbrønd ved gylletanke for om der er vand der lugter eller som ser ud til at være med gyllerester. Ved tegn på utætheder kontaktes leverandøren.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der er etableret flydelag senest efter 14 dage, forudsat der er gylle i tanken.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Vurdering

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for opbevaring af husdyrgødning.

Udbringning af husdyrgødning

- Flydende husdyrgødning udbringes ved slangeudlægning eller nedfældning. Disse udbringningsmetoder er blandt de bedste mht. at reducerer ammoniak emissionen fra det udbragte husdyrgødning.
- Al gylle nedfældes på sort jord eller der anvendes en teknik, som kan reducere ammoniakfordampningen med samme effekt som nedfældning på den pågældende arealtype (fx forsuring).
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode og behov, hvilket medfører maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

- I forbindelse med udbringning af husdyrgødning er der fokus på at holde en passende afstand til områder, hvor der er risiko for afstrømning til vandløb, vandboringer, osv. Derved mindskes risikoen for tab af fosfor og nitrat, samt forurening af vandmiljøet.

Vurdering

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for udbringning af husdyrgødning.

Samlet BAT-vurdering

Samlet vurderes det at projektet lever op til BAT indenfor punkterne, ammoniak, miljøledelse, management, fodringsstrategi, vand, energi, spildevand, støj, støv, lugt, opbevaring af husdyrgødning og udbring af husdyrgødning, blandt andet baseret på punkterne i BREF-dokumentet og lovgivningskravene.

Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Ifølge IE-direktivet har et anlæg grænseoverskridende virkning, hvis anlægget kan få en betydelig negativ indvirkning på miljøet i en anden EU-medlemsstat.

Vurdering

Alene på grund af afstanden vurderes det i den konkrete sag, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlige virkninger på miljøet i andre EU-medlemsstater.

Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgte virkning på miljøet

I dette afsnit er der nævnt de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet. I alle de foregående afsnit, vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Staldsystemerne i de eksisterende stalde er med delvis spaltegulv og i de nye stalde henholdsvis med delvis- og fuldspaltegulv med linespil i gyllekanalerne med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra staldanlægget. Der er flydelag på gylletankene, hvilket minimerer ammoniakfordampningen fra lagrene.
- Der udarbejdes mark-/gødningsplan for ejendommens jordtilliggende, hvorved fosfor- og nitratudvaskning minimeres.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Olietanke står indendørs på fast gulv uden afløb, derved er der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- Der foretages forskellige egenkontroller, for at bl.a. at følge produktionen, forbrug af fx foder, el og vand m.m.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen. Denne opdateres årligt hvis der er ændringer.

Tiltag ved ophør

Ved ophør af driften af husdyrbruget, vil det blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel vil blive bortskaffet. Gyllekanaler og gylletanke vil blive rengjort, så der ikke er fare for forurening med husdyrgødning.

Bekendtgørelse nr. 1261 af 29/11/2019 § 51 indebærer et generelt krav for IE-husdyrbrug om en vurdering efter § 38k, stk. 1 i jordforureningsloven ved IE-brugets ophør: Ved ophør af aktiviteter på IE-husdyrbrug finder kapitel 4 b i lov om forurennet jord anvendelse.

Stk. 2. Ved ophør forstås

- 1) ophør af alle aktiviteter på IE-husdyrbruget,
- 2) når et IE-husdyrbrug har meddelt kommunalbestyrelsen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven, eller stipladsgrænserne i § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, (går under grænsen for at være et IE-brug - selvvalgt)
- 3) situationer omfattet af § 59 a, stk. 2, i husdyrbrugloven, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven, eller (går under grænsen for at være et IE-brug ved helt eller delvis bortfald)
- 4) situationer omfattet af § 48, stk. 2, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. (ved påbud eller forbud/lovliggørelse eller ophør)

Stk. 3. IE-husdyrbrug skal senest 4 uger efter driftsophør anmelde dette til kommunalbestyrelsen med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i lov om forurennet jord. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko. (Dette betyder at der skal laves en redegørelse af om der skal laves en basistilstandsrapport)

Vurdering

Det vurderes, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for f.eks. rotter. Desuden vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Befolkningen og menneskers sundhed

Højt ammoniakindhold i luften kan være sundhedsskadeligt for mennesker. Der er via lovgivningen indført en begrænsning på ammoniakemissionen for husdyrbrug i form af krav om miljøvenlig teknologi (BAT). BAT kravet er medvirkende til at de overordnede mål om begrænsning af ammoniakindhold i luften overholdes. På Bonnesigvej 21 overholdes lovgivningens krav til BAT, hvorved ammoniakindholdet i luften begrænses.

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi. Der er ikke særlige forhold ved beliggenheden af Bonnesigvej 21 som betyder at der skal udvises særlig forsigtighed. Særlige forhold kunne f.eks. være beliggenhed i umiddelbar nærhed til sygehus/institutioner ol.

Der er i tidligere afsnit gjort rede for at der ikke forventes væsentlige gener for omgivelserne med støv, støj eller lugt mv.

I forbindelse med ansøgte projekt udledes der ikke sundhedsskadelige stoffer som f.eks. tungmetaller eller dioxin. Det vurderes derfor at projektet ikke vil medføre nogen påvirkning af menneskers sundhed. Der vil ikke forekomme luftforurening eller forurening af vand der kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed. I forbindelse med befolkning og menneskers sundhed påvirker anlægget mest med støv, støj, lugt og ammoniakemissionerne. Reglerne for ammoniak og lugt er overholdt. Ved management og foranstaltninger, forventes det at støj og støv ikke vil give anledning til nabogener.

Smittebeskyttelse er både beskyttelse af besætningens egne dyr mod indførsel af smitsomme sygdomme, beskyttelse mod spredning af sygdomme mellem forskellige besætninger og beskyttelse mod spredning af zoonotiske smitstoffer fra besætninger til det omgivende samfund (zoonoser er sygdomme, der kan smitte mellem dyr og mennesker). Der er regler om smittebeskyttelse for svinebesætninger med sundhedsrådgivningsaftale. For svinebesætninger med sundhedsrådgivningsaftale gælder desuden særlige regler om zoonotisk smittebeskyttelse, hvor den besætningsansvarlige i samarbejde med besætningsdyrlægen skal udarbejde en zoonotisk smittebeskyttelsesplan, som har til formål at modvirke smittespredning fra besætningen.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det at husdyrbruget på Bonnesigvej 21 kan drives på stedet uden at påvirke menneskers sundhed negativt.

Alternative løsninger

Det vurderes ikke, at der er andre muligheder for placering af staldene på ejendommen, da der ligger fortidsminder med 100 m beskyttelseszoner på hele det nordlige område af staldene og naboer mod syd.

Vurdering

Ud fra de alternativer der er beskrevet, vurderes det at det valgte projekt tager størst muligt hensyn til omgivelserne (naboer m.m.), miljøet og husdyrbruget.

Samspelet mellem faktorerne jf. § 4 stk. 6 nr. 5.

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der vurderes om der er kumulative effekter som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.

Vurdering

Det vurderes ud fra beskrivelser og vurderinger i miljøkonsekvensrapporten, at den kumulative effekt mellem punkt 1-4 ikke vil have væsentlige direkte eller indirekte virkning på omgivelserne.

Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten

Denne ansøgning er udarbejdet efter Husdyrloven og det vurderes ud fra ovenstående beskrivelser og vurderinger, at det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger ikke vil have en negativ påvirkning på følgende punkter:

5. Befolkningen og menneskers sundhed.
6. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
7. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
8. Materielle goder, kulturarv og landskabet.
9. Samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter 1-4.
10. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer 1-5.